29.10.2020

Eduskunnan Valtiovarainvaliokunta
Liikennejaosto
kaisa.iso-sipila@eduskunta.fi

Lausuntopyyntönne 19.10.2020

HE 146/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2021 Joukkoliikenne; koronaepidemian vaikutukset joukkoliikenteen järjestämiseen, toiminnan näkymät ja rahoitus ensi vuodelle

Suomen Taksiliitto kiittää mahdollisuudesta lausua otsikossa mainittuun aiheeseen.

Joukkoliikenne vai julkinen liikenne

Talousarvio vuodelle 2021 käsittelee mielestämme julkista liikennettä tarpeettoman kapea-alaisesti käyttäen teemaan liittyen termiä ”joukkoliikenne”. Maassamme, jossa matkustajavirrat ovat monilla alueilla, jopa suuremmissa kaupungeissa, varsin ohuita, kuvaavampi termi olisi julkinen liikenne. Myös silloin, kun puhutaan liikenteen järjestämisestä ja rahoittamisesta. Sanaa ”julkinen liikenne” ei yli 1000 sivun talousarviossa ole mainittu lainkaan.

Taksiliikenne on oleellinen osa julkista liikennettä. Linja-autoilla, junilla, metrolla, raitiovaunuilla ja muilla joukkoliikennevälineillä harjoitettava usein yhteiskunnan täysin rahoittama liikenne ei olisi tehokasta ja taloudellista ilman taksia. Kansalaiselle ei ole mitään hyötyä linja-autoasemalle tulevasta joukkoliikennevuorosta, jos hän ei pääse asemalta kotiinsa tai muuhun määränpäähänsä.

Terminologialla on merkitystä, jotta liikennettä yhteiskunnan toimesta eri tavoin rahoittavat, tukevat ja ostavat tahot näkevät julkisen liikenteen kokonaisuutena, johon myös taksiliikenne kuuluu.

Työsuhdematkojen tukeminen

Talousarviossa on otettu huomioon julkisen liikenteen vaihtoehtojen lisääntyminen. Liikkumispalvelupaketin työsuhde-etuuden osalta on tärkeätä, että paketin matkat voivat muodostua myös taksimatkoista. Työsuhde-etuna tarjottavat kaikki julkisen liikenteen matkustustavat tulee asettaa ehdottomasti tasa-arvoiseen asemaan ja työmatkan suorittavalla henkilöllä tulee olla oikeus itse valita matkustustapa. Tältä osin määrittelyssä todettu sanamuoto:

Joukkoliikenteen osuus työsuhde-etuna tarjottavasta liikkumispalvelupaketista rinnastetaan verovapaaseen työsuhdematkalippuun.

on korjattava sanamuotoon:

***Julkisen liikenteen** osuus työsuhde-etuna tarjottavasta liikkumispalvelupaketista rinnastetaan verovapaaseen työsuhdematkalippuun.*

29.10.2020

Taksit ja autovero

Ammattiliikenteen käyttämistä ajoneuvoista taksia verotetaan huomattavasti mitään muuta ammattiliikenteen ajoneuvoa enemmän. Jopa täysin yksityiskäytössä olevat vapaa-ajan viettoon tarkoitetut matkailuautot ovat kevyemmän verotuksen piirissä. Mielestämme julkisen liikenteen oleellisena osana taksien verotuksen tulee olla tasapuolinen mm. linja-autojen suhteen. Ja epäselvyyksien välttämiseksi todettakoon, että emme halua linja-autoille lisää veroa vaan taksien verotuksen kohtuullistamista.

Taksiliikenteen verotuksen kohtuullistaminen on myös merkittävä parannus saatavuuteen. Laittoman liikenteen osalta liikennepalvelulaissa on ehdottomasti korjattava ammattimaisuuden määritelmää. Autoverotuksen ja ajoneuvoveron ohjauksella laillinen yhteiskunnan vastuut ja velvoitteet hoitava kannattavuuskriisissä oleva taksiala pystyisi nykyistä paremmin vastaamaan myös saatavuuteen liittyviin haasteisiin.

Romutuspalkkiota sovellettava myös takseihin

Samalla esitämme, että taksiliikenteen osalta tulisi ottaa käyttöön romutuspalkkiota vastaava malli, sillä erotuksella, että taksia ei tarvitse romuttaa vaan sen voi viedä vaihtoon. Tämä edistäisi pienipäästöisten taksiautojen käyttöön ottamista. Malli on valmiina ja hallitus on juuri tuonut esityksen romutuspalkkioon liittyvään lainsäädäntöön, nyt on oikea aika hoitaa myös tältä osin asia kuntoon. Romutuspalkkioon liittyvään lainsäädäntöön annamme erillisen lausuntomme aikanaan.

Korona julkisessa liikenteessä vaikuttaa vuoden 2021 näkymiin voimakkaasti

Julkinen liikenne on ollut varsin suurissa vaikeuksissa koko koronaepidemian ajan. Taksiliikenteessä tämä on näkynyt niin liikematkustamisen, yksityisen matkustamisen ja yhteiskunnan ostamien ja kansalaisille korvaamien matkojen osalta. Normaalit talouden suhdannevaihtelut eivät vaikuta näin voimakkaasti taksiliikenteeseen kuin koronaepidemia on vaikuttanut. Korona sulki kouluja, vähensi ei-kiireellistä sairaanhoitoa ja piti vanhukset ja sairaat pysymään kotioloissaan. Mitään tämänkaltaista taksiliikenteen täydellistä pysähtymistä ei sodanjälkeisessä historiassa ole tapahtunut. Eri tilastojen valossa liikevaihtotaso taksialalla laski keväällä noin 80 %. Tilanne parani kesän aikana, mutta nyt olemme menossa jälleen kohden varsin heikkoa kysyntää.

Koronatuet eivät ole kohdentuneet taksiyrittäjiin

Taksitoimiala on vakavissa vaikeuksissa eikä valitettavasti yhteiskunnan erilaiset tukimuodot ole kohdistuneet juurikaan taksiyrittäjiin. Business Finlandin ja ELY-keskusten kehittämistuet olivat monilta osin ehdoiltaan pienille taksiyrittäjille soveltumattomia. Kuntien kautta saatu 2.000 euron kertatuki yksinyrittäjille toimi hyvin, mutta on epidemian pitkittyessä osoittautunut valitettavasti täysin riittämättömäksi.

Valtiokonttorin kautta jaettu yritysten kustannustuki oli määritelty siten, että ammatinharjoittajina toimivat taksiyrittäjät jäivät tämän tukimuodon ulkopuolelle lähes kokonaan. Taksiyrittäjistä lähes 70 % on ammatinharjoittajia, jotka jäivät muita yritysmuotoja huonompaan asemaan. Samoin taksiyrittäjän kuluista merkittävin, taksiauto, rajattiin käytännössä kokonaan pois tuen piiristä. Kustannustuen yksittäisenä erikoisuutena oli, että leasing-auton kulut oikeuttivat tukeen, mutta taseeseen hankittu auto ei. Tämä on varsin ristiriitaista pienyritysten taseen vahvistamisajatusten osalta.

Hallituksen eduskuntaan juuri tuoma kustannustuen muutosesitys näyttäisi kuitenkin jossakin määrin korjaavan tilannetta jatkossa. Emme ole kuitenkaan ehtineet tuohon esitykseen syvällisesti vielä perehtyä, ja siitä tulemme lausumaan aikanaan erikseen.

Taksiyrittäjyys on vakavasti otettava elinkeino

Taksipalveluita pidetään usein itsestään selvyytenä. Joka paikassa kuvitellaan löytyvän taksipalveluita nopeasti ja edullisesti. Näin toki monilla alueilla on, ainakin toistaiseksi. Taksiyrittäjyys on vakavasti otettava elinkeino, jolla tuhannet yrittäjät hankkivat elannon perheelleen ja kuljettajilleen. Taksipalvelut säilyvät osana julkista liikennettä vain, jos toimialan työtä pidetään lainsäädännössä ja yhteiskunnan toiminnassa tarpeellisena ja tärkeänä.

Suomen Taksiliitto